

slovníček odborných výrazů k překladům

a to	et is, et ea, dico + acc.
ani...ani	non...ne quidem, nec...nec, neque...neque
archív	archivum, tabularium (praesidis rei publicae)
atd.	et ea
atypický	insolus, insolentissimus
autentičnost	sinceritas, tatis f.
bádání	indagatio, onis f.
bezesporu	nihil est controversiae, sine ulla contentione
bezpečně	tute, <i>lépe predikativně</i> tutus
bezvadný	perpolitus
běžný	resitatus, communis, vulgatus, pervulgatus, pervagatus
blízký	affinis + gen., proximus + dat., proximare + dat., propinquare + dat.
celkem	summatim, in summa
citovat	viz. uvádět
citovat	laudare
čárka	comma, atis n., incisum, i n. (<i>interpretačně</i>)
časopis	ephemeris
částečně	partim (<i>zejména souvztažně</i>), particulatim, ex aliqua parte
činnost	opera, operatio, studia, actio
činnost soudní a veřejná	opera forensis consiliaque publica
článek	commentatio, articulus
dále	deinde, porro, dein
datum	datum, notatio temporis
diskuze	disputatio
dnešní	viz. moderní
dodatek	additamenta (pl.)
dodnes	ad hodicenum diem
dohoda	conventio
domnělý originál	viz. originál domnělý

LATINA JAKO JAZYK ODBORNÉHO TEXTU, PŘÍLOHA 5:

domněnka	coniectura, opinio, sententia
doslova	eisdem verbis, totidem verbis, verbum e verbo, verbum verbo reddere, exprimere ad verbum
důkaz (logický, matematický)	demonstratio
důkaz podat	documentum dare
důkazem být	documento esse
důležitý být	multum valere, permagni/magni/maximi/minimi momento (rationis) numeri
falzum	charta autographi instar, chartae adulterinae
heslo - jeho záhlaví	lemma, atis n.
heslo (slovníkové)	caput
historik, historický	historicus
historikové	homines litterati et historici
hodnostář	dignitarius
chybně	mendose, perperam
interpunkce	interpunctio
jasně	aperte, diserte, plane
jeden z	unus e + abl., unus + gen.
jednat (o něčem)	viz. pojednávat
ještě	etiamtum, adhuc
jinak (než)	aliter ac, non pari ac...ratione/modo
jinak než	aliter ac, secus atque/ac
jistě	exploratum habere, pro explorato habere
kapitulní knihovna	bibliotheca metropolitana Pragensis (hodie tabularium praesidis rei publicae)
literární dílo	litterae
literatura	litterae
man	viz. vazal
metoda	via ac ratio
mikrofilm	taenia dilucida (<i>textum ad taeniam dilucidam conferre</i>), taeniae dilucidae mikrofilm nuncupatae

mínění	opinio, existimatio, ratio, arbitrium, sententia, indicium
mínění - podle mého mínění/ názoru	meo quidem animo
mírná (mírová) smlouva	pacis contractus, ordinatio pacis et concordiae
moderní (autoři)	recentes, recentiores, nostrorum temporum, huius temporis/ aetatis, qui nunc sunt/ vivunt
možná	fortasse (<i>forsan v próze zřídka</i>)
možnost - nelze vyloučit možnost	considerandum est fieri etiam potuisse, ut..., v Cod.: opinionem excludere non possumus, opinionem non recipere non possumus
mylně	perperam
náčrt	adumbratio
náhodně, náhodou	casu, fortuito
náchylný	animus propensus
naopak	rursus, rursum, contra
napadat	impugnare, impellere
nápadný	conspicuus
napodobovat	imitor, assimulo
naproti tomu	viz. naopak
narážet (dělat narážky)	tangere, alludere
nauka	explicatūs, uum (obvykle pl.)
nauka - výklad, řešení	doctrina (N nemá s gen.), disciplina (poučování, thesis)
názor	opinio de + abl./+ gen.
nazvat (knihu, věc)	appellare, dicere + dvojí acc.
nejhorší (kodex, čtení)	deterimus
nejlepší (kodex, čtení)	praestantissimus
nejspíše	fortasse (<i>forsan v próze zřídka</i>)
nesporný	viz. bezesporu
neúplný	mutilus
nikterak	nullo modo, nusquam
novodobý	viz. moderní
obecně	viz. celkem
objednat	accurare

LATINA JAKO JAZYK ODBORNÉHO TEXTU, PŘÍLOHA 5:

objevovat se, jevit se (nějakým)	compareo, ere s dvojím nom.
obrat (styl.)	locutio
obrození (nár.)	natio renascenda
obsahovat	complecti, continere
obvyklý	viz. běžný
odpověď	eius rei facilis et prompta est responsio
ohled	respectus alicuius rei
ohled - v jediném ohledu, po jediné stránce	aliqua ex parte
okruh	orbis (diplomaticus), v CDB V. apparatus, circulus
opakovat	repetere, iterare
opakovat doslova	totidem/iisdem verbis reddere
opis	exemplar, apographum (v CDB)
opsat	verbis exsequi
originál	autographum
originál domnělý	charta dubiae fidei
ozývat se, ohlas	sonare
pak	deinde, porro, dein
patrně	fortasse (<i>forsan v próze zřídka</i>)
Pieta	status Pietatis
platnost	ratio
platnost, význam	ratio
pobývat	commoror
podílet se	socius operis esse, particeps esse in alqa re
podle všeho	fortasse (<i>forsan v próze zřídka</i>)
podmínky, poměry	condiciones propositae
podnět, příležitost dát	ānsam dare
podobný	viz. blízký
podporovat	magno adiumento esse ad alqd/alcis rei/alci rei
pohled - na první pohled	primo obtutu (apparet)
pojednávat	prosequor, tracto, dissero, ago
pojem	notio alicuius rei
pojit se k něčemu/s něčím	conecti cum alqo/ alci rei, annexo, ere

pomlčka	linea horizontalis, linea morae, signum morae/intervalli
později - o hodně později	aliquanto post
pravděpodobně	fortasse (<i>forsan v próze zřídka</i>)
pravděpodobný	propensus veritati
pravděpodobný ě	verisimili, verisimiliter, verisimille, probabilis, probabiliter, probabilitas
pravost	Sinceritas
pravý, původní (orthographia textus)	genuinus
prezentovat, reprezentovat	se in conspectum dare
probírat	prosequor
problém	questio de aliqua re
problematický	sporný
prokázat	comperio, comperto (abl.abs.) + acc. s inf.
prokazatelně	profecto (<i>o subj. přesvědčení</i>), re vera, re ipsa, aperte (<i>o obj. přesvědčení</i>)
prostředí	circulus
próza	oratio soluta
prvotisky	libri vetustissimi typis impresti
prvotisky	libri vetustissimi, incunabula, arum typis impressi
především - pak - posléze - konečně	primum - deinde - tum - denique (postremo), primum - secundo
předpokládat	ponere de qua re/ + dvojí acc./ + acc. s inf., arbitrari + dvojí acc./ acc. s inf.
přehled	synopsis
přehledem	viz. celkem
přeložený	in Boh. linguam translatus, ex lingua Lat. in Boh. versus, Bohemice versus, translatus
přenechávat	redere alci alqa re, permittere alci alqd
příbuzný	viz. blízký
přičítat	attribuere
přihlížet k	intueri alqd

příležitostně	per occasionem, casu, fortuito
přílohy	additamenta
připisovat (někomu spis), přiřknout, přisoudit	nomini alcis alqd addicere
přirozeně	quod aliter fieri non potest
přístupovat	accedere ad alqd/alci rei
původně, dříve	primo, primitus, principio
rekonstrukce (textu)	restitutio
renesance	humanitas renascenda
rozdíl	differentia, diversitas, discrimen
řešit (spor)	viz. urovnávat
samozřejmě	viz. přirozeně
seznam	conspectus
shoda	consensus, concordia, proximitas
smiřovat	viz. urovnávat
snad	fortasse (<i>forsan v próze zřídka</i>)
současný	viz. moderní
současný (kdykoliv)	eorundem temporum, coalvus
souviset	coherere, referri
souvislost	coherentia
souvislost - v těsné souvislosti	conserte contexteque
sporný	in certamine relinquere, in conversia relinquere, in controversiam cadere, in contentione ponere
sporný	dubius, multas questiones movens
srovnání	comparatio, contentio alcis cum alqo/ s dvojm gen. obj. collatio + gen. obj.
srovnávat	comparare, aequiperare
stanovit	decernere, finire, definire, statuere alqd/de alqo/in alqm
stanovit - být si něčím jist	cero, firmiter, penitus, stabilis, firmus, certus esse
staročeský	palaeobohemicus
staroslovanský	palaeoslovenicus
starý tisk	editio vetus
stav, za daného stavu	condicionibus propositis
stejně jako	pari ac...ratione/modo

LATINA JAKO JAZYK ODBORNÉHO TEXTU, PŘÍLOHA 5:

stejně jako	pariter atque, non secus atque/ac
stejně, úplně stejně	pariter aequaliterque
stejný úplně	par atque idem, par idemque
stemma	stemma, matis n. construere, familias statuere
středník	semicolon, i n.
středověk pozdní	medium aevum provectum
středověká latina	latinitas media
styl	stilus, modus ascribendi, genus dicendi, elocutio
škodit	damno esse, detrimento esse
špatně	perperam
tak je tomu	sic se res habet, ita est
teorie	disciplina + gen., viz. nauka
teorie a praxe	disciplina ac usus
tisk - být v tisku	typis excudi
tiskař	typotheta, ae
tisknout	typis excudere
tisky staré	editiones veteres
trvat	permanere
třeba je	dicamus necesse est
týkat se	quod ad alqd attinet/ pertinet/ spectat/ refertur, haec te attinent/ attingunt/ respiciunt
týž	unus, unus et idem
učení	viz. nauka, viz. teorie
údaj	indicium
úhrnem	viz. celkem
uložit (do archívu)	reponere, recondere, condere, servare, asservare, custodire
úplně	ex toto, in toto
úplný	absolutus
určit	investigare, indigere
určitě	viz. jistě
určitě	profecto (<i>o subj. přesvědčení</i>), re vera, re ipsa, aperte (<i>o obj. přesvědčení</i>)

LATINA JAKO JAZYK ODBORNÉHO TEXTU, PŘÍLOHA 5:

určitě	viz. jistě
urovnávat	litem componere, controversiam sedare, litem/causam/rem terminare, controversiam in amicitiam reddere
uvádět	afferre, allegere, proferre
uvádět (někoho v textu, kromě citovat)	proferre, comemorare, inducere, producere, introducere
úvaha	commentatio
úvaha - v úvahu přijít	in sensum venire
vazal	feodalis, feodalus, vasallus, cliens
vědecká práce	labor scientificus, scientiae pervestigatio
vnitřní (domácí)	internus, intestimus
výklad	explanatio
vykládat	interpretor
vyložit (možnost)	viz. možnost
vyměňovat (něco za něco)	commutare alqd alqa re
výrok	dictum
výslovně	viz. jasně
výslovně	plane, aperte
vysvětlovat	explicare
vývoj	progressus
význam	ratio
význam - má ten význam, že	ei momento est, ut + con. praes.
vzhledem k	intuitu alcis rei
vzhledem k	intuitu alcis rei
vznikat	te proficisci
vztah (něčeho k něčemu), mít vztah k něčemu	alci (rei) ratio cum alqa re (alqo) est/intercedit, viz. pojít se, alqd rationis habere cum alqo, negotium esse alci cum alqo, habere cum alqo alqam necessitudinem, alqa necessitudine alci adiunctum esse, cum alqo mihi omnes sunt amicitiae necessitudinesque, propinquitas, familiaritas, animus propensus
záhlaví	lemma, atis n.

LATINA JAKO JAZYK ODBORNÉHO TEXTU, PŘÍLOHA 5:

zajisté	profecto (<i>o subj. přesvědčení</i>), re vera, re ipsa, aperte (<i>o obj. přesvědčení</i>)
záležitost	res, negotium, ratio
zbytečně činit	operam perdere
zcela	in toto, ex toto, integre
zdržovat se (nastálo)	commoror
zjevně	manifesto, evidenter
zjevně	aperte
zjevný	conspectus, conspicuus; res ante oculos posita, evidens, perspicuus, manifestus
zjistit	viz. určit
zjistit	investigare, indagare, viz. prokázat
zjistit - mít zjištěno, jistě vědět	compertum habere, pro re comperto habere alqd
zjištěný	exploratus, compertus
znalec (zasvěcený znalec)	doctus, aestimator
způsob	via ac ratio
zřetelně	viz. jasně
zříkat se	viz. přenechávat
zúčastnit se	in parte alcis rei esse, in partem alcis rei venire
zůstávat	permanere
zvláštnost	proprietas